

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 2012

288/2012

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 8 päivänä kesäkuuta 2012

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan työttömyysturvalain (1290/2002) 2 luvun 8—10, 12—18, 18 a ja 19—21 §, 8 luvun 4 a, 6 ja 7 § sekä 10 luvun 2 §:n 5 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 9 § osaksi laeissa 344/2009 ja 764/2011, 10 ja 16 § osaksi laissa 1199/2009, 13 § osaksi laeissa 344/2009 ja 1560/2009, 14, 18, 18 a, 20 ja 21 § laissa 313/2010, 17 § ja 8 luvun 7 § osaksi laissa 313/2010, 2 luvun 19 § laeissa 313/2010 ja 1388/2010, 8 luvun 4 a § laeissa 1217/2005 ja 313/2010, 8 luvun 6 § osaksi laeissa 1273/2009 ja 313/2010 sekä 10 luvun 2 §:n 5 momentti laissa 1188/2009,
muutetaan 1 luvun 4 §:n 3 momentti ja 5 §:n 1 momentin 8 ja 9 kohta, 2 luvun otsikko ja 3 §, 4 luvun 5 §:n 3 momentti, 5 luvun 11 § ja 13 §:n 2 momentti, 8 luvun 2 §:n 3 momentin 1 kohta ja 5 momentti, 10 luvun 4 §:n 1 momentti, 11 luvun 2 §:n 3 momentti, 4 ja 4 a §, 12 luvun 1 §:n 5 momentti ja 9 § sekä 13 luvun 1 §:n 2 momentti, 3 §:n 1 momentti ja 9 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 4 §:n 3 momentti ja 2 luvun 3 § laissa 1560/2009, 1 luvun 5 §:n 1 momentin 9 kohta, 8 luvun 2 §:n 5 momentti sekä 11 luvun 2 §:n 3 momentti laissa 313/2010, 4 luvun 5 §:n 3 momentti, 5 luvun 13 §:n 2 momentti sekä 10 luvun 4 §:n 1 momentti laissa 1188/2009, 5 luvun 11 § ja 11 luvun 4 a § laissa 361/2010, 11 luvun 4 § osaksi laeissa 1053/2008, 1199/2009 ja 1388/2010 sekä 12 luvun 1 §:n 5 momentti ja 9 § sekä 13 luvun 1 §:n 2 momentti, 3 §:n 1 momentti ja 9 §:n 1 momentti laissa 1053/2008, sekä
lisätään lakiin uusi 2 a luku, 8 luvun 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 313/2010, uusi 6 momentti sekä 11 luvun 12 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1188/2009, uusi 2 momentti seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

4 §

Lain toimeenpano

— — — — —
Työ- ja elinkeinotoimisto tai työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskus antaa

työttömyysetuuden saamisen työvoimapolitiisista edellytyksistä Kansaneläkelaitosta ja työttömyyskassaa sitovan lausunnon siten kuin 11 luvun 4 §:ssä säädetään. Lausunkäytännön lainmukaisuutta ja yhdenmukaisuutta valvoo toimialueellaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen määräämä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen virkamies (*työttömyysturva-asiamies*). Elin-

HE 111/2011
TyVL 9/2011
PeVL 2/2012
StVM 1/2012
EV 18/2012

keino-, liikenne- ja ympäristökeskus määrää lisäksi työttömyysturva-asiamiehen sijaisen. Työttömyysturva-asiamiehen sijaiseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään työttömyysturva-asiamiehestä. Useammalla elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella voi olla yhteinen työttömyysturva-asiamies ja tämän sijainen.

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

8) *korvauksettomalla määräajalla* aikaa, jolta työttömyysetuutta ei makseta työstä eroamisen tai kiellettyyden taikka muun 2 a luvussa säädetyn menettelyn tai 2 luvun 11 §:ssä tarkoitetun työmarkkinoilta poissaolon johdosta;

9) *työssäolovelvoitteella* työssäoloa, työllistymistä edistävään palveluun osallistumista, opiskelua tai yritystoiminnassa taikka omassa työssä työllistymistä, joka edellytetään ennen kuin työttömyysetuutta voidaan maksaa työttömyysajalta toistuvan 8 kohdassa tarkoitetun työhaluttomuutta osoittavan taikka 8 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitetun menettelyn jälkeen;

2 luku

Etuuden saamisen yleiset työvoimapolitiittiset edellytykset

3 §

Työmarkkinoilla olon esteet

Henkilöllä ei ole oikeutta työttömyysetuuteen, jos hän on estynyt olemasta työmarkkinoilla asevelvollisuuden, siviilipalveluksen, vapausrangaistuksen taikka sairaalassa tapahtuvan hoidon tai muun tähän verrattavan laitoshoidon taikka muun näihin rinnastettavan syyn johdosta.

2 a luku

Työvoimapolitiittisesti moitittava menettely

1 §

Työstä eroaminen ja erottaminen

Työnhakijalla, joka ilman pätevää syytä on eronnut työstään tai joka on itse aiheuttanut työsuhteen päättymisen, ei ole oikeutta työttömyysetuuteen 90 päivän ajalta työsuhteen päättymisen jälkeen. Jos työ olisi kestänyt enintään viisi päivää, oikeutta työttömyysetuuteen ei ole 30 päivän ajalta.

Edellä 1 momentissa säädettyä sovelletaan myös, kun henkilön työnteko ja palkanmaksu ovat keskeytyneet kokonaan eduskunnan virkamiehistä annetun lain 43 §:ssä, kirkkolain 6 luvun 9 §:ssä, kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 47 §:ssä, puolustusvoimista annetun lain 48 §:ssä, Suomen Pankin virkamiehistä annetun lain 31 §:ssä, tasavallan presidentin kansliasta annetun lain (100/2012) 42 §:ssä tai valtion virkamieslain 40 §:ssä tarkoitetusta syystä.

Jos työntekijä, jonka työsopimus on irtisanoittu työsopimuslain 7 luvun 2 §:ssä tai merityösopimuslain 8 luvun 2 §:ssä tarkoitetulla perusteella taikka jonka työsopimus on purettu työsopimuslain 8 luvun 1 §:n 1 momentin tai merityösopimuslain 9 luvun 1 §:n 1 momentin perusteella, on todisteellisesti riitautanut irtisanomisen tai purkamisen kolmen kuukauden kuluessa työsuhteen päättymisestä, ei ennen työsopimusasiassa tehtyä lopullista ratkaisua voida katsoa, että hän olisi tämän pykälän 1 momentissa tarkoitetulla tavalla itse aiheuttanut työsuhteen päättymisen, jollei riitautusta ole pidettävä ilmeisen aiheettomana. Valtioneuvoston asetuksella säädetään, mitä on pidettävä todisteellisena riitauttamisena.

2 §

Pätevä syy työstä eroamiseen

Henkilöllä on pätevä syy erota työstä työsopimuslain 8 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sekä silloin, kun työtä hänen työkykynsä huomioon ottaen ei voida pitää sopivana.

Henkilöllä on oikeus erota työstä menettämättä oikeutta työttömyysetuuteen myös muusta kuin 1 momentissa ja 3 sekä 8 §:ssä tarkoitetusta syystä, jos se on pätevyydeltään verrattavissa näihin.

3 §

Työstä eroaminen työpaikan sijainnin ja työmatkan perusteella

Henkilöllä on pätevä syy erota työstä:

1) kolmen kuukauden kuluessa työsuhteen alkamisesta edellyttäen, että työpaikka sijaitsee työssäkäyntialueen ulkopuolella tai henkilön päivittäisen työmatkan kesto ylittää kokoaikatyössä keskimäärin kolme tuntia ja osa-aikatyössä keskimäärin kaksi tuntia;

2) muuttaakseen viikon kuluessa eroamisesta lukien toiselle paikkakunnalle, jossa hänen puolisolllaan on toimeentulon turvaava pysyväisluontoinen työ tai yritystoimintaa, edellyttäen, että työpaikka sijaitsee uuden asuinpaikan mukaan määräytyvän työssäkäyntialueen ulkopuolella tai henkilön päivittäisen työmatkan kesto ylittää muuton jälkeen kokoaikatyössä keskimäärin kolme tuntia ja osa-aikatyössä keskimäärin kaksi tuntia;

3) työn suorittamispaikan muuttuessa työsuhteen aikana edellyttäen, että uusi työn suorittamispaikka sijaitsee työssäkäyntialueen ulkopuolella tai henkilön päivittäisen työmatkan kesto uuteen työn suorittamispaikkaan ylittää kokoaikatyössä keskimäärin kolme tuntia ja osa-aikatyössä keskimäärin kaksi tuntia.

4 §

Työstä kieltäytyminen

Työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen 60 päivän ajalta työstä kieltäytymisestä lukien, jos hän ilman pätevää syytä kieltäytyy vastaanottamasta työ- ja elinkeinotoimiston tarjoamaa tai hänelle muuten yksilöidysti tarjottua työtä:

1) jota hänen työkykynsä huomioon ottaen voidaan pitää hänelle sopivana;

2) josta maksetaan työehtosopimuksen

mukainen palkka tai, jollei työehtosopimusta ole, työpaikkakunnalla sellaisesta työstä maksettava tavanomainen ja kohtuullinen palkka; ja

3) joka on lakon, työsulun tai saarron piiriin kuulumatonta.

Jos työ olisi kestänyt enintään kaksi viikkoa, oikeutta työttömyysetuuteen ei ole 30 päivän ajalta.

Jos henkilö on omalla menettelyllään aiheuttanut sen, ettei työsuhdetta ole syntynyt, hänen katsotaan kieltäytyneen työstä.

5 §

Pätevä syy työstä kieltäytymiseen

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä vastaanottamasta hänelle tarjottua osa-aikatyötä silloin, kun työstä maksettava palkka ja hänelle mahdollisesti maksettava soviteltu työttömyysetuus työmatkakustannusten ja muiden työn vastaanottamisen aiheuttamien kustannusten vähentämisen jälkeen jää pienemmäksi kuin hänelle muutoin maksettava työttömyysetuus.

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä hänelle tarjotusta työstä, jos:

1) hänelle ei varata kohtuullista aikaa lastenhoidon järjestämiseen sekä kulkuvaikeuksien ja muiden vastaavien rajoitusten poistamiseen;

2) työ on hänen uskonnollisen tai oman tunnon vakaumuksensa vastaista;

3) työssä edellytetään julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 4 luvun 7 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja työtehtäviä, jotka ovat ilmeisesti epäsiiveellisiä tai hyvän tavan vastaisia;

4) työhön liittyy ilmeinen väkivallan uhka; tai

5) työssä esiintyy työntekijän terveydelle haittaa tai vaaraa aiheuttavaa häirintää tai muuta epäasiallista kohtelua.

Henkilö voi kieltäytyä tarjotusta työstä menettämättä oikeutta työttömyysetuuteen myös muusta kuin 1 ja 2 momentissa ja 6—8 §:ssä tarkoitetusta syystä, jos se on pätevyydeltään verrattavissa näihin.

6 §

Työstä kieltäytyminen työpaikan sijainnin ja työmatkan perusteella

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä vastaanottamasta hänen työssäkäyntialueeltaan tarjottua työtä, jos hänen päivittäisen työmatkansa kesto ylittäisi kokoaikatyössä keskimäärin kolme tuntia ja osa-aikatyössä keskimäärin kaksi tuntia.

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä vastaanottamasta hänen työssäkäyntialueensa ulkopuolelta tarjottua työtä, jos:

- 1) työpaikkaan olisi työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan saatavissa sellaisia sopivia työntekijöitä, joiden työssäkäyntialueella avoin työpaikka sijaitsee;
- 2) työ ei ole pysyväisluonteista toimeentulon turvaavaa kokoaikatyötä;
- 3) uudella paikkakunnalla ei ole saatavissa henkilölle ja hänen perheelleen sopivaa asuntoa;
- 4) työn vastaanottamista on työnhakijan kielitaito huomioon ottaen pidettävä kohtuuttomana; tai
- 5) henkilöllä on painava henkilökohtainen syy olla vastaanottamatta kyseistä työtä.

Henkilölle ja hänen perheelleen sopivana pidetään asuntoa, johon muuttaminen ei merkittävästi huononna asuinolosuhteita ja josta aiheutuvat kustannukset eivät merkittävästi vähennä henkilön käytettävissä olevia tuloja. Asunnon on oltava henkilön ja hänen perheensä käytettävissä viimeistään silloin, kun henkilö ottaa vastaan työn työssäkäyntialueensa ulkopuolelta, tai viipymättä sen jälkeen.

Edellä 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettuna painavana henkilökohtaisena syynä pidetään henkilön puolison työtä tai yrittäjätoimintaa, joka on perheen toimeentulon kannalta välttämätöntä, omaa, puolison tai lasten paikkakuntaan sidottua opiskelua tai koulunkäyntiä, lähisukulaisen tai muun läheisen henkilön huoltamista, omaa tai lähisukulaisen terveydentilaa tai muuta näihin rinnastettavaa syytä, jollaisena voidaan pitää hankittua asuntoa.

7 §

Ulkomailta tarjotusta työstä kieltäytyminen

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä ottamasta vastaan työtä ulkomailta, ei kuitenkaan sellaisessa valtiossa, jossa hän hakee työtä ja jossa oleskelun ajalta hänelle maksetaan työttömyysetuutta Suomea sitovan kansainvälisen säädöksen perusteella.

8 §

Ammattitaitosuoja

Henkilöllä on kolmen kuukauden aikana työttömäksi työnhakijaksi rekisteröitymisestä tai tätä myöhemmästä päätoimisten opintojen päättymisestä lukien pätevä syy kieltäytyä työstä, joka ei vastaa hänen koulutukseensa ja työkokemuksensa perustuvaa ammattitaitoaan. Kolmen kuukauden aika alkaa alusta, kun henkilö on täyttänyt työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työssäoloehdon ja työttömyyspäivärahan enimmäisaika alkaa alusta.

Henkilöllä on kolmen kuukauden aikana työsuhteen alkamisesta pätevä syy erota työstä, josta hän olisi 1 momentin perusteella voinut kieltäytyä menettämättä oikeuttaan työttömyysetuuteen.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta työnhakijaan, jonka työnteko ja palkanmaksu ovat keskeytyneet työsopimuksen ehtoon perustuvasta lomautukseen rinnastettavasta syystä.

9 §

Työllistymissuunnitelman laatimistilaisuuteen saapumatta jääminen

Työnhakijalla, joka jättää saapumatta työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman laatimis- tai tarkistamistilaisuuteen, ei ole oikeutta työttömyysetuuteen 15 päivän ajalta saapumatta jäämisen jälkeen. Oikeus etuuteen palautuu kuitenkin aikaisintaan siitä päivästä, jona työllistymissuunnitelma tai sitä korvaava suunnitelma on laadittu tai tarkistettu, jollei suunnitelman laatimisen tai tarkistamisen viivästyminen johdu työ- ja elinkeinotoimistosta.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta, jos työnhakijan saapumatta jääminen johtuu sairaudesta, tapaturmasta tai henkilöstä itsestään riippumattomasta syystä taikka jos saapumatta jäämiselle on muu hyväksyttävä syy. Korvauksetonta määräaikaa ei aseteta myöskään silloin, kun työnhakija on etukäteen ilmoittanut työ- ja elinkeinotoimistolle olevansa estynyt saapumasta työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman laatimis- tai tarkistamistilaisuuteen ja työ- ja elinkeinotoimisto hyväksyy työnhakijan esittämän syyn tilaisuuden järjestämiseksi myöhemmin.

10 §

Työllistymissuunnitelman laatimisesta kieltäytyminen

Jos työnhakija ilman pätevää syytä kieltäytyy työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman laatimisesta tai tarkistamisesta taikka muulla kuin 9 §:ssä tarkoitetulla menettelyllään aiheuttaa, ettei suunnitelmaa voida laatia tai tarkistaa, hänellä ei ole oikeutta työttömyysetuuteen 30 päivän ajalta kieltäytymisen jälkeen. Oikeus etuuteen palautuu kuitenkin aikaisintaan siitä päivästä, jona työllistymissuunnitelma tai sitä korvaava suunnitelma on laadittu tai tarkistettu, jollei suunnitelman laatimisen tai tarkistamisen viivästyminen johdu työ- ja elinkeinotoimistosta.

11 §

Työllistymissuunnitelman toteuttamisen laiminlyönti

Työnhakijalla, joka ilman pätevää syytä laiminlyö hakea työtä ja parantaa työllistymisedellytyksiään työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitulla tavalla, ei ole oikeutta työttömyysetuuteen 60 päivän ajalta. Aika lasketaan siitä päivästä, jona työ- ja elinkeinotoimisto on todennut laiminlyönnin.

Työnhakijan ei katsota laiminlyöneen aktiivista työnhakua ja työllistymisedellytyksiensä parantamista, jos hän osoittaa työ- ja elinkeinotoimistolle hakeneensa työtä ja parantaneensa työllistymisedellytyksiään suunnitelmassa sovittoa vastaavalla tavalla.

12 §

Työllistymistä edistävästä palvelusta kieltäytyminen ja palvelun keskeyttäminen

Työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen 60 päivän ajalta palvelusta kieltäytymisestä lukien, jos hän ilman pätevää syytä kieltäytyy:

1) julkisesta työvoimapolitiikasta annetun lain 6 luvussa tarkoitetusta työvoimapolitiikasta aikuiskoulutuksesta;

2) julkisesta työvoimapolitiikasta annetun lain 6 luvussa tarkoitetusta työ- ja koulutuskokeilusta taikka mainitun lain 8 luvun 1 §:ssä tarkoitetusta työkoikeilusta tai työelämävalmennuksesta; tai

3) kuntouttavasta työtoiminnasta annettussa laissa tarkoitetusta kuntouttavasta työtoiminnasta.

Edellytyksenä 1 momentin soveltamiselle on, että palveluun osallistumisesta on sovittu työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa taikka henkilö on omaoimisesti hakenut työvoimapolitiikkaan aikuiskoulutukseen.

Jos työnhakija omalla menettelyllään aiheuttaa, ettei hänelle voida järjestää 1 momentissa mainittua työllistymistä edistävää palvelua, hänen katsotaan kieltäytyneen siitä.

Työnhakijalla, joka ilman pätevää syytä keskeyttää tai joutuu omasta syystä keskeyttämään 1 momentissa mainitun työllistymistä edistävän palvelun, ei ole oikeutta työttömyysetuuteen 60 päivän ajalta keskeytymisestä lukien.

Jos henkilö on hakenut valittamalla muu-
tosta työvoimapolitiikkaan aikuiskoulutuksen keskeyttämistä koskevaan päätökseen julkisesta työvoimapolitiikasta annetun lain 13 luvun 4 §:n mukaisesti valitusajan kuluessa, ei ennen valitusasiassa annettua lopullista ratkaisua voida katsoa, että hänet olisi tämän pykälän 4 momentissa tarkoitetulla tavalla omasta syystä erotettu koulutuksesta.

Työttömyyspäivärahaan oikeutetun alle 20-vuotiaan ammatillista koulutusta vailla olevan osalta 1 momentin 1 kohdan mukaisena koulutuksena pidetään myös ammatillista koulutusta, johon voidaan myöntää opintotukea.

13 §

Pätevä syy työllistymistä edistävästä palvelusta kieltäytymiseen ja palvelun keskeyttämiseen

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä 12 §:n 1 momentissa mainitusta työllistymistä edistävästä palvelusta ja keskeyttää palvelu, jos:

1) palvelu ei ole hänen terveydentilansa tai työ- ja toimintakykynsä huomioon ottaen hänelle sopivaa;

2) palvelu järjestetään hänen työssäkäyntialueensa ulkopuolella tai päivittäinen matka palvelun järjestämispaikalle ylittää keskimäärin kolme tuntia;

3) palvelun järjestäjä olennaisesti laiminlyö vastuutaan palveluun osallistuvan työturvallisuudesta;

4) palvelun järjestäjä olennaisesti laiminlyö noudattaen palvelun järjestämistä koskevaa lainsäädäntöä tai palvelusta tehdyn sopimuksen ehtoja;

5) palvelu olennaisesti poikkeaa työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitusta.

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta ja keskeyttää koulutus myös silloin, kun kyseisen ammattialan työ ei ole hänen terveydentilansa ja työkykynsä huomioon ottaen hänelle sopivaa tai henkilön ja hänen huollettaviensa toimeentulo ei ole kohtuullisesti turvattu koulutuksen aikana. Henkilön ja hänen huollettaviensa toimeentulo on kohtuullisesti turvattu, jos työnhakijalla on oikeus työttömyysetuuden tasoihin etuuksiin.

Henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä 12 §:n 1 momentissa mainitusta työllistymistä edistävästä palvelusta tai keskeyttää palvelu myös muusta kuin tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettusta syystä, jos syy on näihin rinnastettava.

14 §

Toistuva työvoimapolitiittisesti moitittava menettely

Jos työnhakija kuuden kuukauden tarkastelujakson kuluessa toistuvasti menettelee 1 tai 4 §:ssä taikka 9—12 §:ssä tarkoitettulla ta-

valla työvoimapolitiittisesti arvioituna moitittavasti, hänelle asetetaan työssäolovelvoite toistuvasta menettelystä lukien.

Oikeus työttömyysetuuteen palautuu, kun henkilö on yhteensä vähintään 12 kalenteriviikkoa:

1) ollut työssäoloheitoon luettavassa työssä;

2) ollut julkisesta työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksessa;

3) ollut julkisesta työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksessa taikka mainitun lain 8 luvussa tarkoitettussa työkokeilussa, työelämävalmennuksessa tai työharjoittelussa;

4) ollut kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa tarkoitettussa kuntouttavassa työtoiminnassa;

5) opiskellut omaehtoisesti 2 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuja päätoimisia opintoja; tai

6) työllistynyt päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssä.

Oikeus työttömyysetuuteen palautuu myös, kun 1 momentin mukaisen työssäolovelvoitteen asettamiseen johtaneesta menettelystä on kulunut vähintään viisi vuotta.

Mitä 1—13 §:ssä säädetään, ei sovelleta 1 momentin mukaisen työssäolovelvoitteen aikana.

4 luku

Sovitelu ja vähennetty työttömyysetuus

5 §

Etuuden määrä

— — — — —
Jos henkilöllä on oikeus 6 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun korotettuun ansio-osaan tai muutosturvan ansio-osaan, soviteltu ansiopäiväraha mahdollisine lapsikorotuksineen voi yhdessä työtulon kanssa olla enintään päivärahaperusteena olevan palkan suuruinen, kuitenkin vähintään niin paljon kuin henkilöllä olisi oikeus saada mahdollisella lapsikorotuksella ja 6 luvun 1 §:n 2 momentin mukaisella korotusosalla tai muutosturvalisällä korotettua peruspäivärahaa.

5 luku

Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset

11 §

Työssäoloehto eräissä tilanteissa

Henkilölle, joka on saanut tämän lain mukaista työttömyyspäivärahaa sosiaaliturvasetuksen tai perusasetuksen mukaisesti aikana, jona hän on hakenut työtä toisesta jäsenvaltiosta, ja joka ei ole kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hän lähti maasta, palannut työnhakijaksi Suomeen, maksetaan työttömyyspäivärahaa uudelleen vasta, kun hän on ollut työssä tai julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 6 luvussa tarkoitetussa työvoimapolitiittisessa aikuiskoulutuksessa neljä viikkoa taikka opiskellut vastaavan ajan mainitun lain 9 luvussa tarkoitetulla tavalla.

13 §

Omavastuu-aika

Omavastuupäiviksi ei lueta niitä päiviä, joina henkilö ei täytä ansio- tai peruspäivärahan saamiselle 2 luvussa säädettyjä edellytyksiä tai joilta henkilöllä ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan 2 a tai 3 luvussa tarkoitettujen rajoitusten vuoksi taikka oikeutta soviteltuun työttömyyspäivärahaan 4 luvun 3 §:ssä säädettyjen työaika-rajojen ylittymisen vuoksi. Omavastuu-aikaan luetaan kuitenkin 3 luvun 3 §:n 4 momentissa tarkoitettu sairausvakuutuksen päivärahan ja kuntoutusrahan omavastuu-aika. Omavastuupäiviksi luetaan myös ne päivät, joilta henkilölle on maksettu työttömyysetuutta 10 luvun perusteella.

8 luku

Työmarkkinatuen erityiset työvoimapolitiittiset rajoitukset

2 §

Ammatillista koulutusta vailla oleva nuori

Ammatillista koulutusta vailla olevalla nuorella ei ole oikeutta saada työmarkkinatu-

kea työttömyysajalta, jos hän ilman pätevää syytä on:

1) kieltäytynyt, eronnut tai erotettu työstä tai julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 6 luvussa tarkoitetusta työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta;

Pätevään syyhyn kieltäytyä työharjoittelusta tai keskeyttää se sovelletaan, mitä 2 a luvun 13 §:n 1 ja 3 momentissa säädetään pätevästä syystä kieltäytyä työllistymistä edistävästä palvelusta tai keskeyttää palvelu.

Ammatillista koulutusta vailla olevan nuoren oikeuteen saada työmarkkinatukea sovelletaan myös, mitä 2 a luvun 14 §:ssä säädetään toistuvasta työvoimapolitiittisesti moitittavasta menettelystä.

10 luku

Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavaa etuutta koskevat säännökset

4 §

Tämän lain poikkeava soveltaminen työllistymistä edistävien palveluiden ajalta

Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 6 ja 9 luvussa tarkoitetun koulutuksen aikana ei sovelleta tämän lain 2, 2 a ja 8 luvun säännöksiä eikä 6 luvun 8 §:ää.

11 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

2 §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Jos etuuden saajan olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, joka saattaa vaikuttaa oikeuteen saada etuutta tai pienentää etuuden määrää, hänen tulee viipymättä ilmoittaa muutoksesta työttömyysetuuden maksajalle. Jäljempänä 4 §:ssä tarkoitettuja olosuhteita koskevasta muutoksesta etuuden saajan tulee viipymättä ilmoittaa työ- ja elinkeinotoimistolle tai työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskukselle.

4 §

Työvoimapolitiittinen lausunto

Työ- ja elinkeinotoimisto antaa 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun työvoimapolitiittisen lausunnon:

1) tarvittaessa 2 luvussa säädettyistä etuuden saamisen yleisistä työvoimapolitiittisistä edellytyksistä;

2) 2 a luvussa säädetystä työvoimapolitiittisesti moitittavasta menettelystä;

3) 7 luvun 3 §:ssä ja 12 §:n 2 momentissa säädetystä matka-avustuksena maksettavasta työmarkkinatuesta;

4) 8 luvussa säädettyistä työmarkkinatuen erityisistä työvoimapolitiittisistä edellytyksistä;

5) työllistymistä edistävien palveluiden ajalta maksettavasta etuudesta, josta säädetään 10 luvun 2 §:n 2 momentissa, 3 momentin 1, 2, 5 ja 6 kohdassa sekä 4 momentissa, 3 §:ssä sekä 5 §:n 1 ja 3 momentissa;

6) julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 5 a luvun 2 §:n 1 ja 2 momentissa säädetystä muutosturvan piiriin kuulumisesta;

7) julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 9 luvun 3 §:n 2—4 momentissa tarkoitettua todisteellisesta keskeytymisestä ja 5—7 §:ssä säädetystä työttömyysetuudella tuettavasta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta;

8) kotoutumisen edistämisestä annetun lain 25 §:ssä tarkoitettua opiskelun tukiajasta, maahanmuuttajan velvollisuuksista sekä opintojen seurannasta ja keskeytymisestä;

9) työllistymistä edistävän palvelun sisällyttämisestä työnhakijan kanssa laadittuun työllistymissuunnitelmaan tai sitä korvaavaan suunnitelmaan.

Työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskus voi:

1) antaa 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun työvoimapolitiittisen lausunnon 2 luvun 1 ja 3 §:ssä säädettyistä etuuden saamisen yleisistä työvoimapolitiittisistä edellytyksistä;

2) muuttaa työ- ja elinkeinotoimiston antaman työvoimapolitiittisen lausunnon, joka koskee oikeutta työmarkkinatukeen, koskemaan oikeutta työttömyyspäivärahaan;

3) siirtää työ- ja elinkeinotoimiston anta-

man työvoimapolitiittisen lausunnon toiselle työttömyysetuutta maksavalle laitokselle;

4) korjata työ- ja elinkeinotoimiston antamassa työvoimapolitiittisessä lausunnossa olevan ilmeisen kirjoitus- tai laskuvirheen taikka muun niihin verrattavan selvän virheen.

Työvoimapolitiittinen lausunto annetaan Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan pyynnöstä. Lausuntoa on Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan pyynnöstä täydennettävä viipymättä. Jos työnhakija on ilmoittanut työvoimaviranomaiselle hakevansa työmarkkinatukea tai työttömyyspäivärahaa, työvoimapolitiittinen lausunto voidaan antaa ja sitä voidaan täydentää ilman erillistä pyyntöä.

Jos lausuntoa pyydetään ryhmälomautetusta tai henkilöstä, jonka työnteko on estynyt säästön vuoksi, lausunto annetaan vain 2 luvun 3—5, 5 a, 6 ja 7 §:ssä säädettyistä edellytyksistä. Ryhmälomautetulla tarkoitetaan työntekijää, joka on lomautettu määräajaksi joko kokoaikaisesti tai 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettulla tavalla, ja lomautus koskee vähintään kymmentä työntekijää. Ryhmälomautettuja työntekijöitä ovat myös 3 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitetut henkilöt.

Työvoimapolitiittinen lausunto annetaan työnhakijalle tiedoksi 3 §:ssä tarkoitetun päätöksen yhteydessä. Työnhakijalla on oikeus pyynnöstä saada tieto lausunnosta työvoimaviranomaiselta.

Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 11 luvun 3 §:ssä tarkoitettu työllisyyden edistämistoimikunta voi antaa lausunnon työttömyysetuuden hakijan tekemään valitukseen asiassa, jossa työ- ja elinkeinotoimisto on täydentänyt 2 momentissa tarkoitettulla tavalla 2 a luvun 1, 4 tai 14 §:n taikka 8 luvun 2 §:n perusteella antamaansa työvoimapolitiittista lausuntoa ja jossa on kyse siitä, että työnhakija on kieltäytynyt, eronnut tai omasta syystään erotettu työstä. Lisäksi työllisyyden edistämistoimikunnan tehtävänä on seurata työ- ja elinkeinotoimiston lausuntokäytäntöä ja tukea työ- ja elinkeinotoimistoa työttömyysturvan työvoimapolitiittisten edellytysten arvioinnissa.

Tarkempia säännöksiä työvoimapolitiittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon sisällytettävistä seikoista voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

4 a §

Ilmoitus menemisestä työnhakuun toiseen valtioon

Työvoimaviranomaisen on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle työnhakijan lähtemisestä työnhakuun perusasetuksen 64 artiklassa tarkoitetulla tavalla toiseen valtioon.

12 §

Matka-avustuksen takaisinperintä

Matka-avustusta ei peritä takaisin, jos henkilöllä on ollut 2 a luvun 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettu pätevä syy työstä eroamiseen.

12 luku

Muutoksenhaku

1 §

Muutoksenhakuoikeus

Työvoimaviranomaisen antamasta sitovasta lausunnosta ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

9 §

Oikeudenkäyntikulujen jakaminen

Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosasto voivat velvoittaa työvoimaviranomaisen korvaamaan oikeudenkäyntikulut kokonaisuudessaan tai osaksi Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle asiassa, jossa Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa velvoitetaan suorittamaan asianosaisen oikeudenkäyntikuluja ja oikeudenkäyntikulujen suoritusvelvollisuus perustuu pääasiassa tai osittain 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitettuun työvoimapoliittiseen lausuntoon. Työvoimaviranomaista on kuultava korvausvastuun jakamisesta.

13 luku

Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

1 §

Oikeus tietojen saamiseen

Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on oikeus saada maksutta tehtäviensä hoitamista varten:

1) työvoimaviranomaiselta 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitettu työvoimapoliittinen lausunto;

2) rangaistuslaitokselta tiedot rangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä; rangaistuslaitoksen on annettava tiedot välittömästi, kun henkilö otetaan rangaistuslaitokseen.

3 §

Tietojen luovuttaminen

Salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on oikeus luovuttaa tehtävässään haltuunsa saamia tietoja työvoimaviranomaiselle työttömyysetuuden saamisen työvoimapoliittisiin edellytyksiin vaikuttavista seikoista. Työ- ja elinkeinotoimistolla on vastaavasti oikeus luovuttaa tietoja työllisyyden edistämistoimikunnalle 11 luvun 4 §:n 6 momentissa tarkoitettua lausunnon antamiseksi.

9 §

Työttömyysturva-asiamiehen tiedonsaanti- ja läsnäolo-oikeus

Työttömyysturva-asiamiehellä on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada maksutta työ- ja elinkeinotoimistolta ja työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksesta tiedot työvoimapoliittisista lausunnoista siinä laajuudessa kuin asiamiehen tehtävät edellyttävät. Työttömyysturva-asiamies voi määrätä, että Kansaneläkelaitoksen, työttö-

myyskassan tai työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan tulee antaa nimettyä henkilöä koskeva päätös tiedoksi työttömyysturva-asiamiehelle.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2012.

Tämän lain 2 a luvussa tarkoitettuun työnhakijan menettelyyn, joka on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa, ja ulkomaanmatkaan, joka on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Arvioitaessa 2 a luvun 14 §:ssä tarkoitettua työnhakijan menettelyn toistuvuutta otetaan huomioon työnhakijan menettely myös ennen tämän lain voimaantuloa.

Jos kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain (189/2001) 15 §:ssä tarkoitettu henkilö kieltäytyy kuntouttavasta työtoiminnasta tai keskeyttää kuntouttavan työtoiminnan, ja kuntouttava työtoiminta on sisällytetty aktiivisuunnitelmaan ennen tämän lain voimaantuloa, kieltäytymiseen ja keskeyttämiseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Työnhakijalla, joka on menettänyt työttö-

myysturva-oikeutensa toistuvan työvoimapoliittisesti moitittavan menettelyn takia kumotun työttömyysturvalain (602/1984) tai kumotun työmarkkinatuesta annetun lain (1542/1993) perusteella, tai jolle on asetettu työssäolovelvoite tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 2 luvun 21 §:n taikka 8 luvun 4 a tai 6 §:n perusteella, on muiden edellytysten täytyessä oikeus työttömyysetuuteen viimeistään 1 päivästä tammikuuta 2017 alkaen.

Sen lisäksi, mitä työttömyysturva-oikeuden palautumisesta toistuvan työvoimapoliittisesti moitittavan menettelyn jälkeen säädetään 5 momentissa tarkoitetuissa laeissa ja työssäolovelvoitteen täyttymisestä tämän lain voimaan tullessa voimassa olleessa 2 luvun 21 §:ssä taikka 8 luvun 4 a tai 6 §:ssä, työttömyysetuus-oikeuden palautumisessa otetaan huomioon työnhakijan 2 a luvun 14 §:n 2 momentin 1—6 kohdassa tarkoitettu toiminta tämän lain voimaantulosta alkaen.

Lain 4 luvun 5 §:n 3 momenttia sovelletaan etuuteen, jota maksetaan lain voimaantulon jälkeiseltä ajalta.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 8 päivänä kesäkuuta 2012

Tasavallan Presidentti
SAULI NIINISTÖ

Työministeri *Lauri Ihalainen*